

Operatiivinen sopimus Turun kaupungin lasten kasvatuksen ja opetuksen pääprosessin suomenkielisten perusopetuspalvelujen tuottamisesta vuonna 2015

Sopimuksen tarkoitus ja osapuolet

Operatiivinen sopimus on kasvatusta- ja opetuslautakunnan ja toimialan välinen sopimus perusopetuspalveluista. Operatiivinen sopimus sisältää tulosalueen keskeiset toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit, työvoiman käytön ja laatuavoitteet mittareineen. Lisäksi sovitaan siitä, miten uudistamisohjelman toimenpiteet toteutetaan tulosalueilla.

Toimintaympäristö ja sen mahdolliset muutokset

Taloudellinen toimintaympäristö ja sen asettamat haasteet

Perusopetuksen kouluja on 34. Tulosalueella toimii kolme yhteistyöaluetta. Pitkään jatkunut oppilaiden määrän väheneminen on pysähtynyt ja oppilasmäärä on kääntynyt alakouluissa kasvuun.

Perusopetuksen oppilasta 2171 eli noin 19 % on vieraskielisiä (maahanmuuttajataustaisia). Noin 11 % oppilasta tarvitsee erityistä tukea opinnoissaan. Turun perusopetuksessa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Erikoisluokilla on oppilaita 1923, mikä on noin 17 % perusopetuksen oppilasta. Ulkokuntalaisia oppilaita on 592 (5%).

Oppilasmäärät

Kaupungin omat koulut	Suomenk. perusop. 2013-14	Suomenk. perusop. 2014-15
Esiopetus	66	68
Vuosiluokat 1-6, alakoulut	7 531	7646
Vuosiluokat 7-9, yläkoulut	3987	3894
Lisäluokilla	26	22
Erityisen tuen päätöksiä	1366	1332
Oppilaita yhteensä	11610	11630

Toimintatapoja koskevat keskeiset periaatteet ja niiden muutokset

Perusopetuksen laatuksiteerit on otettu käyttöön keväällä 2014. Ensimmäiset arvioinnit on tehty ja koulut kehittävät omaa toimintaansa niiden perusteella. Yhteiseksi tavoitteeksi laatuseminaarin perusteella nostettiin osallisuuden lisääminen, TVT:n käyttö opetuksen tukena ja sitoutuminen perusopetusta ohjaaviin asiakirjoihin, kuten esim. opetussuunnitelmaan.

Koulujen välistä yhdenvertaisuutta lisätään tukemalla haasteellisessa toimintaympäristössä toimivia kouluja valtion erityisavustuksen myötä. Lisäksi on saatu erityisavustusta lukuvuodeksi 2014 – 2015 perusopetuksen opetusryhmien pienentämiseen 2 528 500, mikä vastaa 48 opettajan vuotuista työpanosta.

Sopimuksen tarkoittaman toiminnan resursointi

Seuraavassa taulukossa on esitetty perusopetuksen tuottamiseen varatut määrärahat. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna perustuu mm. siihen, että tilavuokrat on vuodelle 2013 kirjattu tulosalueen kustannuksiin, eikä yhteisiin menoihin kuten aikaisemmin.

	TP 2013 (EUR)	TA 2014 (EUR)	TAE 2015
Kustannuslaji	EUR	EUR	EUR
TOIMINTAKATE	102 797 930	103 039 677	102 074 757
TOIMINTATUOTOT	-10 356 460	-10 088 141	-10 262 154
TOIMINTAKULUT	113 154 390	113 127 818	112 336 911

Operatiivisen sopimuksen tavoitteet perusopetuksen tulosalueella

Strategisen sopimuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova tavoite			Tulosalueen keskeiset strategisen sopimuksen toimenpiteet		
2.2.2. Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta			<p>Tuetaan toisen asteen koulutukseen siirtymistä riittävällä yksilöllisellä ohjauksella</p> <p>Valmistelussa ja päätöksenteossa lisätään vaikuttamisen mahdollisuuksia luomalla toimivat rakenteet osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi</p> <p>Perusopetuksessa suunnataan resursseja lähikouluperiaatteen mukaisesti ennaltaehkäisevään työhön ja oppilaan oikea-aikaiseen kasvun- ja oppimisen tukeen</p> <p>Oppimista tukevat laadukkaat ja monipuoliset oppimisympäristöt</p>		
Tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
	<i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>				
Oppilaalla on mahdollisuus saada tarvitsemansa yleisen, tehostetun ja erityisen tuen palvelut lähikoulustaan	<p>Kouluilla on riittävä osaaminen ja resurssit oppilaan tukemiseen kolmiportaisen tuen mallin mukaan, valmiudet eriyttämiseen ja joustavat järjestelyt käytössä</p> <p><i>Palvelualuejohtaja, rehtorit, opettajat</i></p>	<p>Erityisopetus- ja tukiopetusresurssin määrä</p> <p>Perusopetuksen laadunarviointi, kasvun ja hyvinvoinnin tuki</p>	<p>Oppilas saa tarvitsemansa oikeantasoisien tuen</p> <p>Laadunarvioinnin tavoite arvio 3,1</p>	<p>Osa-aikainen erityisopetus väh. 0,07h/oppilas, tukiopetusresurssi 0,02 h/ oppilas.</p> <p>Lisäresurssia saa tehostetun ja erityisen tuen sekä vieraskielisten oppilaiden määrän mukaan</p>	<p>Kerhotoiminnan kehittäminen</p> <p>Liikkuva koulu</p> <p>Matikkamaa</p> <p>TVT-hankeet</p> <p>Romanioppilas perusopetuksessa</p>
Oppilaiden osallisuuden lisääminen kouluissa	<p>Oppilaiden osallistuminen koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen sekä heitä koskevien asioiden käsittelyyn.</p> <p>Yläkoulujen oppilaskuntatoiminnan koordinoimisen järjestäminen ja ohjaajien koulutus</p>	Perusopetuksen laadunarviointi, osallisuus	<p>Tavoitetaso 3,1</p> <p>Oppilaskuntatoiminnan toimintamalli valmis ja käytössä</p> <p>Koordinaattori aloittanut toimintansa ja koulutusta järjestetty</p>	<p>Oppilaskunnan ohjaajat</p> <p>Osallisuuden koordinaattorit (alakoulut ja yläkoulut)</p> <p>Turun lasten parlamentin toiminnan resurssi</p> <p>Nuorisovaltuusto</p>	<p>Liikkuva koulu</p> <p>Kerhotoiminnan kehittäminen</p> <p>OPS-työ</p>

	<p>Yhteisöllinen oppilashuolto-ryhmä toimii lain ja opetus-suunnitelman mukaisesti kaikissa kouluissa</p> <p><i>Rehtori, koulujen henkilöstö, oppilaat, palvelualuejohtaja</i></p>				
<p>Opetussuunnitelmatyön eteneminen siten, että koulujen henkilöstö, huoltajat ja tärkeät sidosryhmät voivat osallistua sen laadintaan.</p>	<p>Oppiva OPS -prosessi Koulujen sisäinen OPS-työ Huoltajien kuuleminen vanhempainilloissa ja vanhempainfoorumeissa Oppilaiden osallistuminen Oppilaskuntatyö</p> <p><i>Opetussuunnitelmatyön koordinaattori, rehtorit, KOPS-opettajat, muu henkilöstö</i></p>	<p>Perusopetuksen laadunarviointi</p>	<p>Opetussuunnitelman sisäistäminen ja merkityksen ymmärtäminen kasvatus- ja opetus-työn perustana ja uuden opetussuunnitelman laadinnan eteneminen aikataulun mukaisesti</p>	<p>OPS-koordinaattori KOPS-opettajien palkkiot Oppiva OPS-kouluttajat (OPH:n rahoitus suoraan heille) aikaresurssi</p>	<p>TVT-hankkeet Osaava</p>
<p>Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen oppimisessa ja opetushenkilöstön taitotason ylläpitäminen ja kehittäminen tieto- ja viestintätekniikan käyttämisessä</p>	<p>Aktiivinen kouluttautuminen Vertaistuki Laitteistojen aktiivisen käytön mahdollistaminen Projektit, innovointi, yhteistyö</p> <p><i>Rehtori, opettajat, TVT-vastaavat</i></p>	<p>Perusopetuksen laadunarviointi Vuosittaiset TVT-kyselyt</p>	<p>Taidon ja käytön lisääntyminen ja monipuolistuminen nykytasosta Taso 3.1.</p>	<p>TOP-keskuksen hankerahoitus sijaiskustannukset kouluttautumisen aikana TVT-vastaavien palkkio Laitehankinnat</p>	<p>TOP-keskuksen ja koulujen TVT-hankkeet</p> <p>Valtionavustus tasarvoa lisääviin toimenpiteisiin</p>
<p>Henkilöstön osaamisen kehittäminen</p>	<p>Henkilöstön taitotason nostaminen täydennyskoulutuksen ja opetus-suunnitelmatyön avulla</p> <p><i>Rehtori, opettajat, OPS-koordinaattori, KOPS-opettajat, Suke, TVT-vastaavat, TOP-keskus</i></p>	<p>Koulutus-suunnitelman mukainen täydennyskoulutus toteutuu Perusopetuksen laadunarviointi Osallistuminen OPS-työhön</p>	<p>Koulutus-suunnitelma toteutuu Henkilöstö osallistuu OPS-työhön Laadunarviointi 3,1</p>	<p>Koulujen määrärahat Sijaisjärjestelyt Keskitetty täydennyskoulutus</p>	<p>Matikkamaa Digipolut Liikkuva Koulu TVT-hankkeet Osaava</p>

Strategisen sopimuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova tavoite			Tulosalueen keskeiset strategisen sopimuksen toimenpiteet		
Uudistamisohjelmat toteutuvat päätösten mukaisesti			Perusopetuksen luokkakokojen kasvattaminen keskimäärin 3 oppilaalla Uudistamisohjelman mukaisten ratkaisujen toteuttaminen		
Tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Perusopetuksen henkilöstömenoja sopeutetaan, mutta ryhmäkokoja ei kasvateta yleisopetuksen ryhmissä, jolloin mahdollisuus hakea perusopetusryhmien pienentämisen erillisvaltionavustusta säilyy.	Opetusta vähennetään n. 20,6 opettajatyövuoden verran Turun kaupungin omasta rahoitusosuudesta. OKM:n erillisvaltionavustus jatkuu kevätlukukauden ajan entisen suuruisena (2 528 500 € vuosille 2014 -2015 + lisärahoitus samalla ajankohdalle 521 600 €). Lukuvuodelle 2015 -2016 haetaan uutta rahoitusta, mikäli OKM laittaa sen hakuun. Vähennetään 10 Turun kaupungin omalla budjettirahoituksella palkattua koulunkäyntiavustajaa (U2:n velvoite) <i>Palvelualuejohtaja</i>	Opetustuntien määrä Avustajamäärä	-20,6 htv (49,4 opettajaa syyslukukaudella 5 kk) -10 avustajaa	Vähennys: - 1 087 000 € - 100 000 €/5kk	U2 kohta 21
Tilankäytön tehostaminen	Sijoitetaan esiopetusta alakouluille yhä enemmän <i>Palvelualuejohtajat</i>	Alakoulujen tiloihin sijoitettujen esiopetusryhmien määrä	2 ryhmää	- 13 000 €/12 kk	U2 kohdat 19, 23 ja 26

Lasten ja oppijoiden hyvinvointia lisätään kestäväällä tavalla			työssä muiden toimijoiden kanssa. Koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kehitetään. Sivistystoimiala toimii pilottikohteena. Terveiden edistämisen ja kestävä kehityksen näkökulmat toteutuvat koulutyössä.		
Tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Kavennetaan koulujen välisiä eroja ja tuetaan haasteellisessa toimintaympäristössä toimivia kouluja valtion erillisavustuksen turvin Tulosaluejohtaja, rehtorit	Suunnitelman toteuttaminen Valtionavustus lukuvuodelle 2015-2016 2 160 000 €	Suunniteltujen toimenpiteiden toteutuminen	Suunniteltujen toimenpiteiden toteutuminen	OKM:n valtion erillisavustus tasa-arvoa lisääviin toimenpiteisiin	
Kouluissa edistetään arki liikuntaa ja terveellisiä elämäntapoja	Oppilaiden koulupäivän aikaista liikuntaa kannustetaan ja tuetaan aktiivisin keinoin. Edistetään terveellisiä ruokailutottumuksia. <i>Rehtori, opettajat, koulujen muu henkilöstö, Arkea, koululiikunnanohjaajat, kouluterveydenhuolto</i>	Kouluterveyskysely ruokailusta annettu palaute ruokailevien oppilaiden osuus laajennettujen terveystarkastusten luokka-kohtaiset raportit	Oppilaat syövät kouluruokaa ja liikkuvat runsaasti Oppilaat ymmärtävät ylipainoisuuden riskit. Terveysnäkökohdat tiedostava elämäntapa	Liikkuva koulu -yhdysohjaajat, välituntivälineistö Kerhotoiminta Spin- ja välituntiliikuttajat Kouluterveyden huollon panos Arkean teemaviikot	Liikkuva Koulu Kerhotoiminnan kehittäminen Arkean mobiilipalauttehanke Maistussikse Kaste Kasvamme yhdessä -vanhempainillat
Kouluissa kiinnitetään huomiota kestävään elämäntapaan, oman asuin ympäristön ja luonnon	Oppisisällöt, teemat, projektit, aikuisten esimerkki, energiankäytön mittaaminen, ympäristöpolku ja	Perusopetuksen laadun arviointi	Tietoisuus ja myönteinen asennoituminen	Ekotukihenkilöt Ympäristöpolun koordinaattori ja -yhdysohjaajat Valonian panostus sähkönkulu-	KiVa-koulu

<p>arvostamiseen sekä energian ja luonnonvarojen säästeliääseen käyttöön</p>	<p>ekotukihenkilöiden toiminta, Tammenterhon toiminta, Arkean ruokahävikki-viikko</p> <p><i>Kouluissa työskentelevät aikuiset, oppilaat, Arkea, ekotukihenkilöt, Ympäristöpolku-koordinaattori, Valonia, Tammenterhon luonto-opettaja, leirikoulut, 3. sektorin toimijat, Kiinteistöliikelaitos</i></p>		<p>Pysyvien ja kestävien toimintamallien monipuolisuus ja määrä</p>	<p>tuksen seurantaan Tammenterhon opettaja Arkean ruokaprojektit Vihreä lippu -rahoitus</p>	
<p>Oppilashuollon uusi opetussuunnitelma jalkauteaan. Kiinnitetään erityistä huomiota yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen.</p>	<p>Yhteisöllisen oppilashuollon toiminta työyhteisön toimintatapojen kehittäminen</p> <p><i>Rehtori ja muu henkilöstö</i></p>	<p>Perusopetuksen laadun arviointi Kunta-10 Kouluterveyskysely</p>	<p>Uuden opetussuunnitelman tunteminen ja noudattaminen. Arviointilukujen positiivinen kehittyminen</p>	<p>Aikaresurssi yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintaan ja yhteisiin kehittämispalaveriin Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän TVA-korvaus</p>	